

# VEČERNI LIST

Posamezna številka 6 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

**Cene po pošti:**  
za celo leto . R 84.—  
za pol leta . R 42.—  
za četrt leta . R 21.—  
za 1 mesec . R 7.—  
Za Ljubljano mesečno 7.—  
**Uredništvo in uprava:**  
Kopitarjeva ulica št. 6  
**Uredn. telefon št. 50**

## Vlada proti obstrukciji v parlamentu.

LDU Belgrad, 28. aprila. 86. redni sešestanek začasnega narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribar ob 17. uri 45 minut. Takoj v začetku je prečital tajnik Mijović nastopni dopis ministrskega predsednika začasnega nar. predstavništva: »Gospod podpredsednik! Z ozirom na Vašo izjavo, izzvano po mojem vprašanju v teku današnje seje, ki ste jo izvolili dati kraljevski vladi, da jo vztraja opozicija tudi nadalje pri svojem obstrukcijskem držanju, kateremu namerava dati izraza tudi na današnji seji, mi je čast sporočiti Vam v imenu kraljevske vlade to-le: V in-

teresu parlamenta in dežele želeč, da se niti začasno narodno predstavništvo niti dežela ne izpostavlja prizorom, kakršnim je bilo začasno narodno predstavništvo dosedaj torišče, naša dežela pa priča, kraljevska vlada soglasno z mislimi, ki sem jih razložil v svojem ekspoziciji o politični situaciji, predloženem Nj. Vis. prestolonasledniku, ne more pod takimi okolnostmi prihajati na seje začasnega narodnega predstavništva, dokler ostane opozicija pri tem svojem držanju. Podpis: Stojan M. Protić, 28. aprila 1920.«

## 4 milijone lir došlo za komunistično stavko.

Maribor, 27. aprila. Štrajkujoči komunistični železničarji se hvalijo, da še lahko štrajkajo delj časa, ker so dobili njih voditelji okrog 4.000.000 lir. Nadalje raznašajo tudi vest, da

so ta znesek dobili za to, da bi Italijani prej ko slej lahko zasedli železnico do Celja, ostali del do Špilja pa bi Italijani prepustili Nemcem.

## Ogoljufano delavstvo proti komunističnemu vodstvu.

Belgrad, 28. aprila. Na Srbskem se je povrnilo na delo nad dve tretjini delavstva. V belgradskem Delavskem domu je delavstvo ogorčeno nastopilo proti vodstvu, kateremu očita, da je delavce golju-

falo, ko je trdilo, da gre za mezna vprašanja, dejansko se je pa pripravljalo prevrat. Še-le izjave dr. Topalovića so delavstvu odprle oči.

## Ugotavljanje cen živlenskimi potrebščinam in določanje delavskih plač.

Ljubljana, 29. aprila. Jug. Strok. Zveza je poslala na vlado zahtevo, naj se ustanovi posebna paritetna komisija, ki bo določala cene živlenskimi potrebščinam in določala najnižje plače delavstvu.

Poverjenstvo za soc. skrbstvo je na podlagi te zahteve izdalo naredbo, ki stopi danes v veljavo. Glasi se:

Da se ustvari zanesljiva podstava za sklepanje mednih pogodb, veljavnih za daljšo dobo, se ustanavlja v področju poverjenstva za socialno skrbstvo posebna komisija, ki ima nalogo, da ugotavlja cene najvažnejšim živlenskimi potrebščinam, določa eksistenčni minimum samcev in družin ter oddaja v teh vprašanjih na zahtevo oblastev in strokovnih organizacij izvedenjsko mnenje.

### Člen 2.

Komisija ugotavlja cene za nastopne živlenske potrebščine: goveje meso, slanino, mast, pšenično moko, krušno moko, koruzno moko, pšenični zдроб, koruzni zдроб, fižol, ječmenček, kašo, zelje, repo, krompir, čebulo, sladkor, sol, kavo, cikorijsko, jajca, mleko, olje, kis, petrolej, drva, premog, mlo. Po potrebi lahko pritegne komisija v svoje območje še druge važne živlenske potrebščine.

Cene se ugotavljajo za vsako zadnjo dekadno v mesecu, in sicer posamič kakor tudi povprečno za vse navedene živlenske potrebščine.

Ako komisija ugotovi, da se cene omenjenih živlenskimi potrebščin v posameznih krajih bistveno razlikujejo, jih mora ugotoviti za te kraje ločeno, kakor tudi povprečno za vso Slovenijo.

### Člen 3.

V komisijo pošljejo po enega zastopnika:

1. Odsek ministrstva za prehrano v Ljubljani.
2. Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani.
3. Gospodarska zveza v Ljubljani.
4. Nakupovalna zadruga v Ljubljani.
5. Strokovna komisija v Ljubljani.
6. Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.
7. Zveza industrijev v Ljubljani.
8. Poverjenstvo za socialno skrbstvo v Ljubljani.

Predsednika komisije imenuje poverjenstvo za socialno skrbstvo.

Komisija sme v gotovih vprašanjih pritezati specialne izvedence k sejam.

## MIR IZVRŠUJEJO.

LDU Pariz, 28. aprila. (Dun. KU) Lloyd George je v pogovoru s časnikarjem izjavil, da bi bila neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo nedvomno najboljša jamstvo za ugodno rešitev jadranskega vprašanja. Anglija da je pripravljena uporabiti londonski dogovor, katerega se je držala Italija med vojno s tolikimi žrtvami. Zavezniki iskreno žele sestanka v Spaai. Pri tem sestanku bo nemški državni kancler zavzemal mesto, enako onemu medzaveznikiških ministrskih predsednikov. Stavil bo predloge in bo mogel obrazložiti svoje nazore glede prihodnje ureditve evropskih problemov.

LDU Pariz, 28. aprila. (Dun. KU) — Agence Havas.) V zbornici je naznanil ministrski predsednik Millerand, da je Anglija dobila mandat za Palestino in Mezopotamijo, Francija pa za Sirijo; Zedinjene države so se naprosile prevzeti mandat nad Armenijo ali pa določiti njene meje. Nadalje je izjavil ministrski predsednik Millerand, da se izpraznita Frankfurt in Darmstadt, kakor hitro se bo število nemških čet v ruhrskem okrožju zmanjšalo, kakor je bilo predvideno v dogovoru

z dne 8. avgusta. Ministrski predsednik je dejal, da je bilo načelo konferencam v San Remu, izključiti vsako misel o revizijski pogodbi. Prebral je izjavo zaveznikov in rekel: Z njo (izjavo) stopalo v pozitivno perijodo izvedbe pogodbe. Sporazum zaveznikov je iskrenjši nego kdaj prej. Zavezniki so se poslovali od San Rema z veliko gotovostjo glede potrebe in moči svojega sporazuma. Konferenca ni bila brezuspešno delo. (Odobranje po vsej zbornici.)

LDU Berlin, 28. aprila. (Dun. KU) Pressinformation javlja iz Washingtona: Senat in reprezentacijska zbornica sta se z večino izjavila za vzpostavitev trgovinskih odnosov med Nemčijo in Avstrijo na podstavi starih pogodb. Trgovinske zbornice so v vlado zahtevale takojšnjo vzpostavitev trgovine z obema državama.

## STAVKA V NEMČIJI.

LDU Berlin, 28. aprila. (Dun. KU) »Achtuhr-Abendblatt« poroča: Plovci na Labi in Odri so zaradi mezde zastavkali; zbog tega je oskrba Veleberlina z živili hudo prizadeta, pravtako tudi oskrba Hamburga, ker je stavka na Labi od Draždan do Hamburga splošna.

## Ne besed!

Komaj je zlomljen komunistični puč, ki je grozil upropastiti državo in začeti splošen pokolj, že se dozdeva, kakor da hoče na drugi strani velekapitalistična struja izrabiti javno mnenje za svoje namene. Oglašajo se razni poklicani in nepoklicani snubci in oznanjajo svoje načrte. Ti ljudje se čutijo sedaj gotove in koražne. Celo nauke dele na levo in desno. Po njihovem mnenju bi sedaj moral prenehati vsak boj proti kapitalizmu in korupciji. Drže se namreč naivnega mnenja, da je boj proti kapitalizmu kriv komunističnega pokreta.

Zato moramo poudariti svoje stališče. Kakor smo nasprotniki nasilnih prevratov in pučev, ki pomenijo oslabitev gospodarstva, nevarnost za državo in nesrečo za ljudstvo, smo prav tako odločni nasprotniki vsakemu izkoriščevanju delavnege ljudstva od strani kapitalistične družbe. Če ta nesocialni in nesrečni posel izkoriščanja vrši kaka judovska ali narodna banka, judovski ali ljubljanski veriznik, je za stvar brez pomena. Zlo ostane zlo, naj ga izvrši ta ali oni.

Današnje gospodarske ali politične razmere so ustvarile eksplozivnih snovij med množico. Verizništvo in oderuštvo tira ljudi v obup. Obstrukcija kapitalističnih elementov v zbornici onemogočuje izvedbo socialnih zakonov, preprečuje izvedbo volilnega zakona in volitve. Tu je treba spremembe. In če kdo le količak hoče ustvariti med ljudstvom boljše razpoloženje, naj gre in pomaga, da se važne socialne postave rešijo ljudstvu v korist. Sedanje stanje je voda na mlin onim, ki to zlorabljajo v svoje sebične namene. Ljudje najtemnejše preteklosti s vrivajo masi za voditelje. Ali ni značilno, da so pri komunističnem hujskaču, ki je hujskal reževe v smrt, našli poleg bodala in revolverja tudi sijajno zalogo masti in moke? Tihotapski in verizniški elementi, ki se bojijo luči in reda, so najhujši agitatorji za prevrat. Tu je treba odločnega nastopanja.

Danes se svobodomiselnost meščanstvo sklicuje na posurovelost množice ter s prstom kaže na one, ki so pred Leoniščem s palico do krvi pretepli katoliškega duhovnika. Zraven pa pomenljivo s prstom kažejo in uče: »Ne pišite več tako! Tudi po vas bodo padli!« Dobro se zavedamo, da bi ob vsakem uspehu kakega puča, najprvo padli ne le po duhovnikih, marveč proti vsem krščanskim ljudem. Sovraštvo do vsega, kar je krščansko, razjeda srca mnogoterih v sloju proletarcev. Toda, prajate se gospoda: Kdo je tega kriv? Vaši otroci so to! Meščansko svobodomiselnost je zaneslo svojega protikrščanskega duha v sloje, ki ste doslej nad njimi gospodarili. In, ko mine nevarnost, ki se stresete pred njo, ko iz boječih kuncev zopet prilezejo na dan junaki velikih besed, tedaj boste zopet začeli staro lajno o krščanstvu in o farjih. I nče bi Vi danes še mogli delati revolucije, če bi še kdo šel na barikade za meščansko revolucijo, bi si današnje meščansko svobodomiselnost prav nič ne pomišljalo slediti vzgledom komunistov izpred Leonišča.

Mi hočemo socialnega dela, socialnih preosnov, ker vemo, da je brez tega izgubljena država. Hočemo pa tudi srčne izobrazbe ljudstva, ker le tako ljudstvo bo zmoglo sprejemati vase vse sadove novega reda ter istega pomagati graditi. Brez vere, brez morale pa prave srčne izobrazbe množic ni in je ne bo!

Zato je naše delo posvečeno krščanskemu socializmu. Kot krščanski ljudje obsojamo in pobijamo posurovelost, pobijamo nemoralno in svobodomiselnost. Kot socialisti pa pobijamo izkoriščanje delovnega ljudstva. Kdor je z nami, naj dela v naših vrstah. Od samih besed pa ljudstvo ne bo sito in država ne rešena!

## ITALIJA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Lyon, 28. aprila. (Brezžično.) »Matin« poroča iz San Rema, da se je večeraj Scialoja razgovarjal v Nizzi z dr. Trumbičem, ki je bil na potu v Belgrad. Prihodnji sestanek med Scialojo in jugoslovenski delegati bo v par dneh, in sicer ob zeri Lago Maggiore.

P. E.

## Diktatura proletarijata ali demokracija?

V velikih potezah gre socialni razvoj povsod skoro enoinisto pot: pot od feudalizma čez kapitalizem do socializma. Le politične oblike razvoja so bile in so v posameznih deželah povsem različne. Gospodarski pogoji vsake dežele določajo povsem tudi njen politični razvoj. Vsaka proletarska revolucija — če le ni sad različnih zahrbtnih elementov, kateri skušajo proletarsko maso izrabiti v svoje koristolovske namene — se mora razvijati v različnih deželah po različnih metodah. Da se mora zrušiti sistem modernega kapitalizma je gotovo, gotovo je pa tudi, da mora proletarstvo govoriti glasno besedo. Komunistem vidi svojo bodočo zmago le v diktaturi proletariata, le v diktaturi sovjetov. »Vso oblast sovjetom« vpijejo komunisti! Toda kateri naj bi bili ti sveti? Mar samo delavski in vojaški sveti? Samo oni bi tvorili pravo diktaturo proletariata in ti naj ukazujejo večini; n. pr.: v Jugoslaviji 86 odstotkom kmetijskega prebivalstva? Ali ni to utopija? Kmet bi se gotovo zoperstavil, živila v mesta ustavljal, proti nasilni reviziciji pa bi bil v pasivni rezistenci. Diktatura proletariata bi ne bila v stanu zadušiti kmetijski odpor. Če pa pritegnejo še kmetijske svete bi to ne bila več diktatura proletariata, to bi bila z koalicijske proletariata s kmeti. Računati s tem pa ni mogoče, ker kmetje danes ne tvorijo več fanatične mase, ker oni ne uvidevajo svoje rešitve v krvavi prevratni revoluciji. Politična zavednost ljudstva to zabranjuje!

Ali je pa sploh možno, da nastopi namesto demokracije, vlade ljudstva diktatura proletariata; namesto enakopravnosti vseh državljanov le enakopravnost enega sloja? Namesto občinskega sveta, kateri je izvoljen od vsega ljudstva, naj bi delavski in vojaški sveti prevzeli občinsko upravo? V državi naj bi namesto narodnega predstavništva nastopil neizvoljeni kongres delavskih in vojaških svetov? Po ruski šabloni — katera je bila v Rusiji le malo časa mogoča — bi bilo to pri nas lahkomišelnost pustolovščina, ki bi peljala v pogubo.

Smo zagovorniki proletarskih pravic in odobravamo njegov boj, ker je pravičen. Toda prevrtni državno uredbo, hoteč si izboljšati svoj položaj, ko se lahko to zgodi mirnejšim, pravičnejšim potom, temu se protivimo. Ali je v resnici le diktatura proletariata, oziroma diktatura sovjetov edina zmogljiva udeležitev pravice proletarcev in jih varovati pred izkoriščevanjem? Prepričani smo, da so edino zagovorniki nasilnega prevrata zagrizeni zagovorniki te diktature. Če hoče proletarijat doseči svoje pravice mora res imeti tudi politično moč v rokah. Toda to bo dobil najkrajše in najpravičnejše potom demokracije. Le potom demokracije moramo in moremo smoteno zidati socialistično družbo. Le potom demokracije se da izvesti socializacija industrije, rudnikov itd. Za tako demokracijo gremo v skupen boj! To bi ne bila vlada nasilja, ki samo ruši, a ničesar ne ustvari, to bi bila prava ljudska vlada, vlada dela in socialne pravičnosti. Niti diktatura proletariata niti diktatura buržoazije, ampak prava demokracija!

## Splošna stavka tudi v Mariboru ponesrečena.

Maribor, 27. aprila. Splošna stavka, ki se je tukaj proglasila za ponedeljek in torek, nam je pokazala dvoje: prvič, da ni vse socialistično ali komunistično in da to stranko zapušča jo že njeni lastni pristaši, kajti nad polovico delavstva je bilo proti štrajku. Seveda nekaterim ni bilo mogoče iti na delo vsled terorizma komunistov, z druge strani pa tudi radi tega ne, ker mnogi mojstri, pa tudi trgovci, ki so še vedno bolj »deutschfreundlich«, niso odprli svojih delavnic, odnosno trgovin. Drugič pa nam je po-

